

РЕШЕНИЕ

№ 984

гр. София, 09.08.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ТО VI-13, в публично заседание на първи юни през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Владимир В.

при участието на секретаря Весела Хр. СТ.
като разгледа докладваното от Владимир В. Търговско дело № 20211100900785 по описа за 2021 година

Предмет на разглеждане са искове с правно основание чл. 694 от Търговския закон (ТЗ) вр. чл. 74 от Закона за задълженията и договорите (ЗЗД), чл. 694 ТЗ вр. чл. 86 ЗЗД и предявен при условията на евентуалност иск по чл. 694 ТЗ вр. чл. 59 ЗЗД.

Ищецът „И.“ ЕООД твърди с ответника „С.“ ЕООД и още две дружества да е участвал в консорциум под формата на гражданско дружество с наименование „М.З.“, създадено с договор от 27.09.2016 г. Сочи да е договорен приспадащ се за ищеца дял от 22,5 %. На 20.05.2017 консорциумът сключил с „М.“ ЕАД Договорно споразумение № 56 от 20.02.2017 г. с предмет: „Проектиране и строителство на обект: „Трета метролиния – Втори етап – Първа обособена позиция – Участък от км. 11+941,33 до км 14+277,56. За отчетена работа били съставени актове за междинно плащане: № 26 и 30 за периода 26.11.2019 г. – 27.12.2019 г., № 27 и 31 за периода 28.12.2019 г. – 25.01.2020 г., № 28 и 32 за периода 26.01.2019 г. – 25.02.2020 г. и № 29 и 33 за периода 26.02.2019 г. – 25.03.2020 г. Консорциумът отчетел тези работи съответно с акт за междинно плащане № 30 за периода 26.11.2019 г. – 27.12.2019 г., акт № 31 за периода 28.12.2019 г. – 25.01.2020 г., 32 за периода 26.01.2019 г. – 25.02.2020 г. и акт № 33 за периода 26.02.2019 г. – 25.03.2020 г. Твърди се, че плащанията за така отчетеното и прието изпълнение са извършени от „М.“ ЕАД в полза на НАП по повод наложени запори за публични задължения на „С.“ ЕООД по реда на РМС № 593/20.07.2016 г. като на 31.01.2020 г. е изплатена сумата 411074,62 лв., като след частично възстановяване от „С.“ ЕООД е усвоена сума в размер на 245 611,32 лв. Твърди се, че изплатените суми се следват на всички съдружници в ДЗЗД „М.З.“, а извършеното плащане е засегнало имуществото на ищеца пропорционално на следващия му се дял от 22,5 %. Наведен е довод, че правният му интерес произтича от факта на осъществено изпълнение. Твърди се при тези обстоятелства да е формирано предявеното вземане в производството по

несъстоятелност от 55262,55 лв. ведно със законна лихва върху тази сума от 31.01.2020 г. до 16.07.2020 г. в размер на 2579,13 лв. и лихва Иска се да бъде признато за установено, че тези вземания съществуват.

При условията на евентуално е наведен довод задължение на несъстоятелния длъжник да е било погасено за сметка на ищеца, което смята да удовлетворява критериите на неоснователното обогатяване, на което основава и довода си да съществуват и така предявените вземания.

В отговор по исковата молба синдикът на „С.“ ЕООД признава, че плащания по възложена работа на ДЗЗД „М.З.“ са извършвани по обща сметка и по силата на твърдяните от ищеца запорни съобщения по сметка на НАП Големи данъкоплатци и осигурители е преведена сума в размер на 411 074,62 лв. за погасяване на публични задължения на „С.“ ЕООД. Не оспорва и че делът на ищеца в гражданското дружество е 22,5 %. Застъпва теза, че извършеното плащане поражда вреда за ищеца, съответно на приспадащия му се дял, но смята за недоказано, че твърдяната сума от 245 611,32 лв. е част от платеното по сметка на НАП.

В отговор по исковата молба от името на „С.“ ЕООД се застъпва теза, че вземане за ищеца би възникнало едва след прекратяване на гражданското дружество. Оспорва и да е налице правен интерес за твърдяното изпълнение, легитимиращо ищеца да се суброгира в правата на удовлетворения кредитор. Оспорва също така и сумата от 245611,32 лв. да е заплатена на НАП.

В допълнителната си искова молба ищецът застъпва теза, че при суброгиране в правата на публичния изпълнител вземанията му се явяват с ред на удовлетворяване по чл. 722 ал. 1 т. 6 ТЗ.

В съдебно заседание процесуалният представител на ищеца – адв. Н.В. от САК, изрично заявява, че не твърди да е изпълнено задължението на ответника към НАП и не претендира встъпване в правата на данъчната администрация. Застъпва довод да е налице обогатяване от страна на ответника с оглед погасеното негово публично задължение. По съществото на спора процесуалният представител на ищеца – адв. Н.В. от САК, поддържа предявения иск. Навежда доводи в писмени бележки.

Ответникът – „С.“ ЕООД (в несъстоятелност) не изразява становище в хода на устните състезания.

Синдикът на „С.“ ЕООД (в несъстоятелност) не взема участие в устните състезания и не навежда допълнителни доводи.

Като обсъди наведените в процеса доводи и въз основа на събраните по делото доказателства, преценени при условията на чл. 235 ГПК от фактическа страна намира следното:

На 27.09.2016 г. писмено е изразено съгласие, че „Д.П.Г.“ АД, „С.“ ЕООД, „И.“ ЕООД и „Б.-М“ ЕООД обединяват усилията си с цел участие в открита процедура за възлагане на обществена поръчка с предмет: ПРОЕКТ ЗА РАЗШИРЕНИЕ НА МЕТРОТО В СОФИЯ, ТРЕТА МЕТРОЛИНИЯ, ВТОРИ ЕТАП – от КМ 11+966,34/11+941,33/ до км 15+749,00 С ЧЕТИРИ МЕТРОСТАНЦИИ, само за първа обособена позиция – Участък от км. 11+941,33 до км 14+277,56 с дължина 2336,23 м и 2 /две/ подземни метростанции с Възложител: Столична община – М.“ ЕАД. Договорено е, че членовете на дружеството ще участват в него в съотношение както следва: „Д.П.Г.“ АД – 54 %, „С.“ ЕООД – 22,5 %, „И.“ ЕООД – 22,5 % и „Б.-М“ ЕООД – 14 процента. Посочено е, че всеки участник поема разходите, които е направил във връзка с подготовка на офертата и изпълнението на обекта. Представляващият обединението открива специална целева сметка на Обединението, която ще се финансира от плащанията на Възложителя. Съгласно т. 7.1.4. *Разпределянето на сумите, изплатени от Възложителя, се прави въз основа на съответните документи/разпределителен протокол, подписан от представляващите членовете в Обединението или упълномощени от тях лица на база Сертификати за плащане, изготвени и подписани непосредствено след одобрението им от Възложителя. От сметката на Обединението парите се разпределят в срок до 5 работни дни след плащане от страна на Възложителя по сметките на членовете на Обединението с отразени всички основателни удържки или корекции, направени от Възложителя.*

По делото не се спори, а и доказателствата позволяват извод, че със заповорно съобщение до „М.“ е наложен заповор за сумата 411074,62 лв. върху вземане в размер на 411074,62 лв., посочено да представлява вземане на „С.“ ЕООД с оглед процентното му участие от 22,5 % в ДЗЗД „М.З.“.

С разпореждане за изпълнение от 31.01.2020 г., основано на чл. 230 ал. 4 от ДОПК, е разпорежено на „М.“ да преведе сумата 411074,62 по сметка на Териториална дирекция на НАП Големи данъкоплатци и осигурители.

На 03.02.2020 г. „М.“ ЕАД е превело по сметка на НАП ГДО сумата от 411074,62 лв.

При установената фактическа обстановка, относима към предявения иск, от правна страна съдът намира следното:

Ищецът твърди с негови средства да е погасено задължение на несъстоятелния длъжник като обуславя правния си интерес от факта на осъществено изпълнение. Съдът дължи да се произнесе по съществуване на твърдяното право по съществото на спора, поради което доколкото описаните обстоятелства сочат на нормата на чл. 74 ЗЗД, с оглед на която и следва да бъде разгледана предявената претенция.

Законът овластява този, който погаси чуждо задължение да встъпи в правата на кредитора, когато е имал правен интерес от изпълнението. От доказателствата по делото обаче не се установява ищецът да е изпълнил твърдяното задължение на „С.“ ЕООД.

От заповорното съобщение се налага извод, че наложеното от публичния изпълнител

ограничение касае идентифициран като принадлежащ на „С.“ ЕООД дял – 22,5 % от вземане в общ размер от 411074,62 лв. Запорното съобщение задължава третото лице – „М.“ ЕАД, с оглед нормата на чл. 206 ал. 1 ДОПК вр. чл. 508 ал. 3 ГПК задължава третото лице, ако признае задължението си към посочения в запорното съобщение длъжник, да преведе сумата на публичния изпълнител. В случая публичният изпълнител е ограничил обхвата на запора до част от общия размер на вземането, която и ищецът не оспорва да съответства на дела „С.“ ЕООД (н.) в гражданското дружество. Следователно, няма основание за извод, че за погасяване задълженията на „С.“ ЕООД (н.) е насочено изпълнение върху принадлежащ на ищеца дял от общата сума.

Дори да се приеме, че преведената от „М.“ ЕАД сума не съответства на принадлежащо на „С.“ ЕООД (н.) вземане, а представлява дължима към гражданското дружество сума, извършеният превод и при тези условия не води до погасяване на публични задължения на „С.“ ЕООД (н.). По аргумент и от чл. 213 ал. 1 ДОПК обект на принудително изпълнение е *цялото имущество на длъжника*. Макар и гражданското дружество да е неперсонифицирано, което определя като носители на права и задължения, произтичащи от съвместната дейност отделните съдружници, нормата на чл. 359 ал. 1 ЗЗД повелява, че всичко придобито за дружеството е **обща собственост за съдружниците**. Това принципно положение обезпечава и реализацията на общата стопанска цел, обуславяща формираната общност. Придобитото е средство за посрещане на произтичащите от дейността разноски, а и всеки съдружник освен в ползите дължи да участва и в разходите (чл. 361 ал. 2 ЗЗД). Оттук логично следва и правилото на чл. 359 ал. 3 ЗЗД, че вземане на съдружника възниква едва при излизане от дружеството или при прекратяването му. „С.“ ЕООД (н.) оспорва, а и ищецът не твърди нито да е напуснал дружеството, нито то да е прекратено и на това основание ищецът да е легитимиран да търси на собствено основание своя дял от общата дейност.

Договорът между страните регламентира ред за разпределение на получената сума от възложителя в рамките на съществуване на гражданското дружество. Ищецът обаче не твърди, а и от доказателствата не се установява нито сумата да е постъпила по сметката на гражданското дружество, нито да е била разпределена според регламентиращия механизъм с т. 7.1.4. от договора за гражданско дружество. Това също препятства извода, че ищецът е легитимиран да получи претендираната сума.

Освен това, нормата на чл. 359 ал. 1 ЗЗД не държи сметка за обекта на придобитото, поради което настоящият състав я приема за приложима и по отношение на паричните вземания. По изложените вече съображения настоящият състав приема, че тази норма утвърждава активна солидарност, легитимираща всеки съдружник да отстоява и общия интерес, от което в крайна сметка зависи и индивидуалния му дял. В случая обаче няма основание за извод, че общо придобитото е довело до погасяване на публичните задължения на „С.“ ЕООД (н.). Правилото на чл. 17 ал. 3 от Конституцията на Република България повелява неприкосновеност на частната собственост. Настоящият състав приема, че нормата обхваща всяко благо, чието притежаване е гарантирано от закона. Израз на посочената

повеля са императивните правила, очертаващи правомощията на държавните органи да засегне правото на притежание. След като обект на принудителното изпълнение е имуществото на длъжника, публичната администрация е овластена да се възползва от включените в патримониума на длъжника оценени блага. Принуда с цел удовлетворяване на публично вземане по отношение на имущество, което не принадлежи на длъжника е възможно, само когато това е изрично предвидено в закона. Ищецът не твърди подобно обстоятелство. **Погасителният ефект при изпълнението произтича не от факта на плащане, а от призната от закона причина за задържане на полученото.** Такава е налице, когато извършилият престацията може да се разпорежда надлежно с даденото. Дори и преведената сума по сметка на публичния изпълнител да касае вземане на гражданското дружество, а не приспадащия се дял за „С.“ ЕООД (н.), съществуването на какъвто ищецът не оспорва, държавата не е в състояние да се удовлетвори от получена при тези условия сума. Принудата е средство за заместване на възможно и дължимо поведение. Придаденият с нормата на чл. 359 ал. 1 ЗЗД специфичен статус на обща собственост на придобитото от гражданско дружество го изключва от разпоредителната власт на отделния съдружник. Това пречатства и данъчната администрация да се възползва от имущество, обект на обща собственост на съдружниците в гражданско дружество, за да погаси задължение на отделния съдружник. Следователно няма основание да се приеме, че задължение на „С.“ ЕООД (н.) е погасено посредством дял от вземане на гражданското дружество, дори и да се полага на ищеца в твърдения размер.

Законът допуска трето лице да погаси чуждо задължение, но това предполага доброволен акт, какъвто и според изрично изявление на процесуалния представител на ищеца, в случая не е налице.

Както отбелязва и ищецът, позовавайки се на съдебна практика, изискуемият от чл. 74 ЗЗД правен интерес произтича от вътрешните отношения между длъжника и третото лице, изпълнило негово задължение. В случая обаче доколкото не се установява твърдяното погасяване на задължения на „С.“ ЕООД (н.) от страна на ищеца, безпредметно остава изследването на правния интерес, на който ищецът изрично се позовава в исковата си молба. Заявеното в съдебно заседание не сочи на промяна в очертаната с доклада правна рамка на спора, елемент от фактическия състав на суброгационното право.

По предявения при условията на евентуалност иск по чл. 59 ЗЗД

Предмет на разглеждане е иск по чл. 694 ТЗ, чийто предмет е предопределен от очертаното в преклузивен срок вземане. Настоящият състав приема обаче, че няма пречка заявените в преклузивния срок правопораждащи обстоятелства и направени достояние на съда по несъстоятелността в производство по чл. 692 ТЗ да бъдат изследвани в исковия процес с оглед на различни, относими към тези факти правни рамки. Определението по чл. 692 ал. 4 ТЗ не се ползва със сила на пресъдено нещо, поради което и признатата възможност единствено гарантира в пълнота интереса на кредитора да утвърди в производството по несъстоятелност своето вземане.

Ищецът свързва насоченото принудително изпълнение върху вземане на гражданското дружество, в което той участва с обогатяване на несъстоятелния длъжник за сметка на ищеца. Нормата на чл. 508 ГПК ангажира третото задължено лице – в случая „М.“ ЕАД да идентифицира вземането като принадлежащо на посочения в заповестното съобщение длъжник. Единствено когато е убеден, че индивидуализираното вземане му принадлежи бива овластен да плати надлежно на лице, различно от длъжника с произтичащия от това погасителен ефект по силата на чл. 75 ЗЗД. Невярната преценка определя изпълнението като ненадлежно, овластявайки действителния кредитор да изиска плащане от своя длъжник. Следователно, твърдяното в случая изпълнение чрез превод от трето задължено лице по сметка на публичен изпълнител освен, че не е годно да доведе до погасяване на публичните задължения на несъстоятелния длъжник с непринадлежащо му вземане, не води и до обедняване на ищеца. Ненадлежното изпълнение не погасява вземане, което ищецът твърди да се дължи на гражданското дружество.

Предложената квалификация по чл. 55 ЗЗД предполага дадено от ищеца и получено от ответника, какъвто механизъм на размяна на блага не произтича от наведените в исковата молба обстоятелства. Затова и няма основание претенцията за главницата да бъде подведена и под регламентирания от тази норма регулаторен механизъм. По изложените съображения неоснователно се претендира ищецът да е кредитор на „С.“ ЕООД (н.) за сумата 55262,55 лв., представляваща главница и част от общо предявената сума от 57841,68 лв.

По иска с правно основание чл. 694 ТЗ вр. чл. 86 ЗЗД

Вземането за лихва предполага установено в процеса лихвоносно парично вземане. При достигнатия извод досежно вземането за главница неоснователно се претендира и лихва в размер на 2579,13 лв. – разлика между главницата от 55262,13 лв. и общо формулираната сума от 57841,68 лв.

По разноските

При установения изход от спора ищецът няма право на разноски, каквито претендира. С оглед нормата на чл. 81 ГПК този извод следва да намери израз в решението.

По силата на чл. 694 ал. 7 ТЗ ищецът е освободен от задължението да внесе предварително следващата се държавна такса, но при установения изход от спора следва да бъде осъден да я заплати.

Мотивиран от изложеното съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявения от „И.“ ЕООД, ЕИК ***** със седалище и адрес на

управление: гр. София, бул. „*****“, сграда „А“, ет. 1, офис 1 срещу „С.“ ЕООД (в несъстоятелност), ЕИК ***** да бъде установено че съществуват вземания за сумата 55262,55 лв. – припадащо се на „И.“ ЕООД възнаграждение, с което са погасени публични задължения на „С.“ ЕООД при наличие на правен интерес за „И.“ ЕООД на обща стойност 245611,32 лв. и за сумата 2579,13 лв. – законна лихва върху главницата за периода от 31.01.2020 г. до 16.07.2020 г.

ОТХВЪРЛЯ предявения от „И.“ ЕООД, ЕИК ***** със седалище и адрес на управление: гр. София, бул. „*****“, сграда „А“, ет. 1, офис 1 срещу „С.“ ЕООД (в несъстоятелност), ЕИК ***** да бъде установено че съществуват вземания за сумата 55262,55 лв. – обезщетение за неоснователно обогатяване на „С.“ ЕООД за сметка на „И.“ ЕООД на обща стойност 245611,32 лв. и за сумата 2579,13 лв. – законна лихва върху главницата за периода от 31.01.2020 г. до 16.07.2020 г.

ОСЪЖДА на основание чл. 71 ГПК вр. чл. 694 ал. 7 ТЗ „И.“ ЕООД, ЕИК ***** със седалище и адрес на управление: гр. София, бул. „*****“, сграда „А“, ет. 1, офис 1 да заплати в полза на бюджета на съдебната власт по сметка на Софийски градски съд сумата **578,42 лв.** – държавна такса в производството пред Софийски градски съд.

Решението може да бъде обжалвано с въззивна жалба пред Апелативен съд – гр. София в двуседмичен срок от връчване на препис, а в частта за разностите – при условията и по реда на чл. 248 ГПК.

Съдия при Софийски градски съд: _____